

Waar uniek zijn vanuit vertrouwen en nieuwsgierigheid samen gevierd wordt

Beleid: dyslexie

Versie oktober 2019

Inleiding:

Onze school heeft zorg voor alle kinderen. We volgen nauwkeurig de ontwikkeling van alle leerlingen. Extra hulp en aandacht wordt gegeven aan kinderen, die in hun ontwikkeling belemmeringen ondervinden. Specifiek richten we ons in dit document op onze handelwijze voor leerlingen met ernstige lees- en/of spellingsproblemen die mogelijk duiden op dyslexie.

Definitie:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen in de automatisering van de woordidentificatie (lezen) en/of schriftbeeldvorming.

(Protocol leesproblemen en dyslexie Expertisecentrum Nederland.)

Doelgroep:

Kinderen met dyslexie hebben een ernstige lees en/of spellingsachterstand (scoren bij herhaling onder de schaalscore). Dit is het gevolg van een onvolledige en/of moeizame automatisering van het lees- en spellingsproces. Problemen spitsen zich toe op het vlot herkennen van de klankstructuur van woorden en het omzetten van schrift in een corresponderende klankcode. Ze raken steeds verder achter ondanks intensieve begeleiding. Een intensieve begeleidingsperiode van een half jaar is minimaal noodzakelijk om de hardnekkigheid van de lees-en spellingsproblemen vast te stellen. Het is van belang lees-en spellingsproblemen zo vroeg mogelijk te onderkennen en te behandelen. In de kleuterperiode kunnen we vaststellen in hoeverre kinderen in staat zijn fonologische vaardigheden te ontwikkelen. Veel kinderen met een zwak fonologisch bewustzijn kunnen problemen krijgen met lezen. In hoeverre er sprake is van problemen in het lees- en spellingsproces zelf, kan pas vastgesteld worden in groep 3. Kinderen die in groep 3 problemen ervaren met het lezen en spellen hanteren vaak compensatiestrategieën b.v. woordbeelden inprenten. In hogere groepen zijn dergelijke strategieën vaak niet meer toereikend en ondervinden kinderen dan pas problemen. Het komt soms voor, vooral bij kinderen die over gemiddelde of meer dan gemiddelde mogelijkheden beschikken, dat deze kinderen tijdens de gehele basisschool hun lees- en spellingsproblemen kunnen compenseren en pas in de brugklas problemen ondervinden. Bij 25% van de dyslectische leerlingen komt pas in het voortgezet onderwijs aan het licht dat er sprake is van dyslexie. Dat gebeurt bij het leren van grammatica en rijtjes voor de vreemde talen of met de signaleringstoets die in de brugklas wordt afgenomen.

Signalering:

De leesontwikkeling van alle leerlingen wordt gevolgd in de dagelijkse praktijk. Het leesprotocol bs. De Violier is daarbij ondersteunend voor de leerkracht. Hierin staan aandachtspunten beschreven waarop te letten en wat aan te bieden zodat ieder kind een optimale taal-leesontwikkeling door kan maken.

Het taal-leesaanbod ziet er in grote lijnen als volgt uit:

Groep 1 en 2

- Geletterde ervaringen
- Mondelinge taalvaardigheid in de zin van een goede spreekvaardigheid
- Fonemisch bewustzijn
- Een toereikende woordenschat; de woordenschat van kinderen in de kleutergroepen voorspelt in zekere zin het begrijpend lezen halverwege de basisschool.

Andere belangrijke aandachtspunten:

- Er vindt een screening plaats in groep 1 /2 waarin aandacht is voor het gehoor.
- Bij twijfels over gehoor en of spraak/taalontwikkeling verwijzen we de kinderen naar de logopedie voor screening.
- Bij een intakegesprek vragen we ouders informatie over de spraak/taalontwikkeling en mogelijk dyslexie in de familie.

Groep 3

- Systematische aandacht klank/tekenkoppeling en auditieve synthese
- Automatiseren klank/tekenkoppeling
- Aandacht voor leesstrategieën
- Veel aandacht voor woordenschat en zelfstandig lezen

Groep 4 en 5

- Vlot en nauwkeurig lezen meerlettergrepige woorden
- Vloeiend op tekstniveau kunnen lezen
- Intensieve verlengde instructie wanneer de leesontwikkeling minder vlot verloopt
- Aandacht voor leesstrategieën.
- Veel aandacht voor woordenschat en zelfstandig lezen

Groep 6 tot en met 8

- Vlot en vloeiend leren lezen c.q. onderhouden en uitbreiden technische leesvaardigheid
- Aandacht voor leesstrategieën,
- Kennis van de opbouw van informatieve teksten (wat zeggen plaatjes, schuin of vetgedrukte woorden etc. over de inhoud van de tekst)

Toelichting:

- Motivatie, betekenis volle teksten, een goede leesteknik en uitgebreide woordenschat zijn ondersteunend voor een goede lees ontwikkeling.
- Vlot en vloeiend lezen en woordenschat zijn de belangrijkste pijlers voor begrijpend lezen;
- Kinderen hebben baat bij het kennen en leren inzetten van strategieën, zoals:
  1. Kunnen omgaan met voorkennis (wat weten we al/ willen we nog weten?)
  2. Vragen kunnen beantwoorden maar ook vragen kunnen stellen
  3. De inhoud van de tekst kunnen visualiseren en indien nodig op basis daarvan een samenvatting kunnen maken. De inhoud van de tekst visualiseren voorkomt ook overbelasting van het korte termijn geheugen.
  4. Kennis van de opbouw van informatieve teksten

In het protocol leesproblemen en dyslexie staat beschreven hoe we de dagelijkse taal- leesontwikkeling van alle kinderen volgen. Hiernaast maken we gebruik van methode afhankelijke en methode onafhankelijke toetsen. De leerkracht analyseert de toetsen en bespreekt opvallendheden met de teamleider. Waar nodig krijgen kinderen extra begeleiding vastgelegd in het protocol leesproblemen en dyslexie. Hierin staan de te behalen doelen beschreven en op welke manier we hieraan werken. Wanneer kinderen ondanks deze extra begeleiding onvoldoende ontwikkeling laten zien bekijken we of er sprake is van een vertraagde leesontwikkeling of mogelijke dyslexie.

Op de volgende pagina kunt u lezen hoe we dit in stappen vormgeven.

In stappen ziet het er als volgt uit:

Stap 1

Is er ondanks intensieve begeleiding geen/weinig vooruitgang?

Is er sprake van herhaald zeer zwak presteren bij Cito-toetsen DMT en spelling?

Is er geen andere verklaring vanuit een leer- of gedragsstoornis voor de taal-leesproblemen (bv. gehoor- of zicht problemen, algemeen of specifiek taal probleem, leerprobleem, gedragsproblemen).

*Is het antwoord op de vragen ja dan is er mogelijk sprake van ernstige enkelvoudige dyslexie (EED) en volgt stap 2.

*Is het antwoord op een van de vragen nee dan is er geen sprake van EED en volgt stap 2a en/of 3a.

Stap 2

In gesprek met ouders bespreken we onze vermoedens van EED en de mogelijkheden voor nader onderzoek. Onderzoek kan bij diverse instanties buiten school.

(Om voor vergoed onderzoek in aanmerking te komen moet een leerling op drie opeenvolgende meetmomenten een V- score behalen op DMT of drie keer een V- op cito spelling gecombineerde met drie keer een lage V score op DMT.)

Stap 3

Ouders beslissen of ze nader onderzoek willen. Zo ja dan melden zij zelf aan bij een onderzoekende instantie. Ouders en school vullen samen het benodigde dossier. De onderzoekende instantie meldt, na goedkeuring van het dossier, de aanvraag bij de gemeente Peel en Maas die zorgt voor de vergoeding van onderzoek en mogelijke begeleiding.

Stap 2a

Na nadere analyse van het leesgedrag bespreken we met ouders het vervolg op maat om zo te zorgen voor passende ondersteuning. Voor deze kinderen, die een vertraagde leesontwikkeling doormaken, hanteren we aanpassingen (vergrootte teksten, meer leestijd, leesmaatje, teksten voorbereiden met leerkracht in kleine groep, auditieve ondersteuning via computer) in onze dagelijkse praktijk. Hiervoor is geen dyslexie verklaring nodig. We blijven de ontwikkeling volgen en stimuleren om tot een zo optimaal mogelijke leesredzaamheid te komen.

Stap 3a

Op langere termijn kan de vertraagde leesontwikkeling toch verklaard worden door dyslexie. Dan is er sprake van enkelvoudige dyslexie. Onderzoek en behandeling worden niet vergoed door gemeente. Ouders beslissen of ze nader onderzoeken willen. Zo ja dan melden zij zelf aan bij een onderzoekende instantie. Ouders en school vullen samen het benodigde dossier. Ouders betalen zelf het onderzoek.